

GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDS NIEUW-GUINEA
 AFDELING GEELVINKBAAI

Biak, 21 februari 1962

Nr. 33/II/GEHEIM /Persoonlijk

AAN: Zijne Excellentie de Gouverneur
 van Nederlands Nieuw-Guinea
H.C.V. Kabinet
 te

H O L L A N D I A

Hierbij heb ik de eer Uwer Excellentie
 aan te bieden het politiek voorlag van de afde-
 ling Geelvinkbaai over de maand januari 1962.

De Resident van de Geelvinkbaai

Dr. W. J. L. ROUWENHOVEN

cc D.B.I.
 P.G.
 H.C.V.D.
 COSTRINO
 Res. Hollandia
 Res. Fakfak
 Res. T.N.G.
 Res. Z.N.G.
 C.S.B.

POLITIEK VERSLAG VAN DE AFDELING GEELVINKBAAI OVER DE
MAAND JANUARI 1962

=====

I. ALGEMEEN

Alhoewel de uitgesproken onrust, welke zich in het bijzonder na medio december 1961 manifesteerde, naar scherpe kanten wel enigszins heeft verloren, is deze toch nog niet geheel verdwenen. Men beseft over het algemeen wel, dat de dreigementen van de zijde van Indonesië een onderdeel vormen van een psychologische oorlogvoering en dat van een acuut dreigend oorlogsgevaar geen sprake is, doch daarentegen vraagt men zich in gemoede af, op welke wijze de kwestie Nieuw-Guinea zich politiek zal ontwikkelen. Niettegenstaande de verzekering van de Overheid, dat het zelfbeschikkingsrecht der Papoea's onverkort zal worden gehandhaafd, rijst bij velen de vraag of de Nederlandse regering wel in staat zal zijn deze belofte volledig na te komen. Men wijst hierbij op de in Nederland nog steeds actieve groeperingen, die een overdracht aan Indonesië voorstaan en die - alhoewel zij nog geen invloed hebben kunnen uitoefenen op het regeringsstandpunt - toch duidelijk de verdeeldheid demonstrieren, welke op dit punt in Nederland heerst. Mocht dit zelfbeschikkingsrecht op enigerlei wijze geweld aangedaan worden, dan vreest men repercussies van de teleurgestelde Papoea-bevolking, welke in de afgelopen weken op ondubbelzinnige wijze heeft laten blijken, dat zij de Indonesische souvereiniteit over dit gebiedsdomein afwijst. tenslotte vraagt men zich af wat er zal gebeuren, indien de onderhandelingen - zo deze al mogelijk zullen blijken - geen resultaten opleveren en Indonesië t.z.t. tot een gewapende aanval op Nederlands Nieuw-Guinea zal overgaan.

Al deze onzekere factoren veroorzaken een gevoel van onbehagen, dat zich door mondeling toegezegde garanties niet meer laat weg praten.

II. PRO-INDONESISCHE ACTIVITEITEN

In aansluiting op hetgeen m.b.t. de P.K.I.I. reeds in dzz. verslag over de maand november 1961 werd vermeld, kan nog worden medegedeeld, dat door deze vereniging op 24 januari 1962 te Seroei een vergadering werd gehouden, waarbij als agendapunten werden behandeld:

a de vorming van een nieuw bestuur en

b het resultaat van het gesprek tussen afgevaardigden dezer vereniging en rapporteur op 18 januari jl.

Tijdens deze vergadering werd een bestuur gekozen van de volgende samenstelling:

1e wnd.voorzitter	: A.RACHMAN
2e "-"	: E.RUMBEWAS
3e "-"	: N.SAMBOARI
Penningmeester	: M.ABAA
1e Secretaris	: A.H.KAMAREA
2e "-"	: A.BERATABOEI
3e "-"	: Jobert (Robert) MANDERI
Commissarissen	: B.KAJAY
	K.ATURURI
	W.WAJANGKAU
	P.PAJAWA
	A.WAJOI
	F.REREI

De functie van voorzitter blijft vooralsnog gereserveerd voor Silas Papare.

Aangetekend wordt, dat nog geen bevestiging werd gekregen over de definitieve vorming van het bovengenoemde bestuur. Tijdens het bezoek van Z.O. de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken op 2 februari 1962 diende Nicanor Samboari zich nog als enige wnd.voorzitter van de P.K.I.I. aan. De domine Mathus Abaa deelde mede aangezocht te zijn voor het adviseurschap. Hij was het met het P.K.I.I. standpunt (hij is lid van de Streekraad) niet eens en wilde zich nog beraden of hij de functie wel zou aanvaarden. In het bevestigende geval hoopt hij daardoor de P.K.I.I. tot andere gedachten te brengen.

De P.K.I.I. is voornemens haar activiteiten uit te breiden op cultureel terrein, waarbij overleg met de Overheid en de Streekraad Japan/Waropen zal worden geploegd.

Bij een volgende vergadering zullen enkele personen worden aangezocht om als propagandist voor de P.K.I.I. op te treden. Uit het bovenstaande zou kunnen worden afgeleid, dat de P.K.I.I. haar subversieve karakter heeft laten varen en thans wil trachten op legale wijze haar ideeën bij de bevolking van Japan/Waropen ingang te doen vinden.

Overigens is er in de boezem van de partij nog de nodige verdeelheid door het bestaan van de "band-merah"groep. Deze lieden, die in Jeret Wairara (Waropen) hun gangmaker hebben gevonden en die merendeels van elders (Sorong etc.) zijn teruggekeerd in hun geboortedorp, voelen meer voor agitatie en eventueel geweldpleging. De oude, echte P.K.I.I.'ers keuren dit standpunt nu af en willen er mee breken. Het is nog niet te voorspellen hoe deze controverse binnen de P.K.I.I. zich zal gaan ontwikkelen.

De reeds eerder gesignaleerde Frederik PURIMAHUA (alias Frederik AROY) te Sercei ontving een schrijven van de bij het Landbouwproefstation te Manokwari tewerkgestelde Cosmos RUMPEDAY, waarin laatstgenoemde zijn misnoegen te kennen gaf m.b.t. het door de overheid gevoerde beleid en de hoop uitsprak, dat het Nederlandse bewind spoedig zou worden vervangen door dat van Indonesië. Bovendien adviseerde hij PURIMAHUA zich - middels een diartoe strekkend verzoekschrift - een vuurwapen aan te schaffen, dat door iemand te Manokwari ten verkoop zou zijn aangeboden.

Gedurende verslagperiode werd bericht ontvangen, dat Julius RAHAWARIN (werkzaam bij de administratie van de NNGLM "Kroonduif") van zijn verlof naar Sorong gebruik heeft gemaakt om met het ms. "Heinrich Jessen" naar Singapore te vertrekken. Aangenomen kan worden, dat hij zal trachten via laatstgenoemde plaats Indonesië te bereiken.

III. COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN

Geen bijzonderheden.

IV. STEMMING AUTOCHTONE BEVOLKING

Aan H.P.B. Sercei werd op 11 januari 1962 een door 14 inwoners van het dorp Ambai ondertekend telegram aangeboden dat - door tussenkomst van Z.F. de Gouverneur - was gericht aan de Secretaris Generaal van de UNO. Dit telegram, dat werd aangeboden namens 400 inwoners van Ambai, behelsde de volgende punten:

- a. uitoefening van het zelfbeschikkingrecht onder Nederlandse leiding en afwijzing van de Indonesische aanspraken;
- b. handhaving van de eigen vlag;
- c. vreedzame regeling van het geschil tussen Nederland en Indonesië in bevestigende zin; en
- d. terugzending van F.KIRIHLO onder auspiciën van de UNO.

Evenals na de dreigementen van President Soekarno op 19 december a.p., ontstond na het treffen tussen Nederlandse en Indonesische marine-eenheden bij Vlakte Hoek enige onrust onder de autochtone bevolking, welke zich manifesteerde in een "trek" naar de kampong, waar men vrouwen en kinderen in veiligheid bracht en de verdere ontwikkelingen enige dagen afwachtte.

Vóór ultimo verslagmaand was de situatie echter weer zo goed als normaal.

V. STEMMING LOKALE BEVOLKINGSGROEPEN

De chinese gemeenschap blijft voorzichtig.

Ook in verslagmaand werden - onder het mom van een vakantie - wederom enkele gezinnen naar Hongkong en Singapore gezonden, in afwachting van de verdere ontwikkelingen.

Over het algemeen hoopt men op inmenging van de UNO.

VI. DIVERSEN

Op 5 januari 1962 arriveerde ex Sydney te Biak de heer Ch.N.MULLER van de Australische firma "Continental Timber Co". Betrokkene, wiens verleden niet geheel vlekkeloos schijnt te zijn, was in het bezit van een canadees paspoort en reisde op 6 januari jl. door naar Kaimana met als eindbestemming Poeloe Adi in de Afdeling Tak-Fak.

De Resident van de Geelvinkbaai

Dr. W. J. H. KOUWENHOVEN